

Tegen de bouw van windturbines bij de Noorder-IJplas was veel protest van omwonenden. foto Sabine Joosten/anp ANP / Sabine Joosten

Amsterdam

23 januari 2024 | Pagina 18

⌚ 6 min.

'Superzuur dat dit is gestrand'

Noorder-IJplas: GL-gedeputeerde baalt van gesneuveld windmolenplan

Op het laatste nippertje stak de provincie een stokje voor de bouw van drie windmolens bij de Noorder-IJplas in Amsterdam-Noord. En dat terwijl de plannen aan alle regels leken te voldoen. Dat was eens, maar nooit weer, zegt provinciebestuurder Rosan Kocken (GroenLinks).

BART VAN ZOELLEN

Het valt de Noord-Hollandse gedeputeerde Rosan Kocken (Klimaat en Energie) duidelijk zwaar hoe het is gelopen met de plannen voor drie windmolens bij de Noorder-IJplas. In november werden die, kort voor de eindstreep, afgeschoten door Provinciale Staten.

Dat milieupartij GroenLinks in het provinciebestuur zit en GroenLinkser Kocken als gedeputeerde verantwoordelijk is voor het klimaatbeleid, kon daar

weinig aan veranderen. "Op persoonlijk vlak is het eigenlijk niet uit te leggen," zegt Kocken.

Ze vertelt over een lange fietstocht die ze een jaar of zeven geleden maakte met een van de initiatiefnemers van het plan voor de windturbines. Windmolenplannen liepen steeds weer stuk op voorschriften, die toen in Noord-Holland nog een stuk strenger waren dan in andere provincies. De honderden Amsterdammers die langs de stadsrand in Noord hun eigen duurzame energie willen opwekken, konden daarom wel een steuntje in de rug gebruiken. Als kersvers Statenlid fietste Kocken graag een stukje mee, van Amsterdam naar het provinciehuis in Haarlem.

Plannen van de baan

Toch geen windmolens bij de Noorder-IJplas.

● Geplande windmolens

Laura van der Bijl

Nu zit Kocken daar als Statenlid in een vorig jaar aangetreden coalitie van GL, BBB, VVD en PvdA. Die coalitie heeft een meerderheid in Provinciale Staten en toch kregen de windmolenplannen daar op het laatste nippertje geen steun. "Dat dit moest stranden is superzuur," zegt Kocken terugblikkend. "Ook omdat het een coöperatie is waar heel gewone mensen geld en energie in steken om windenergie op te wekken, precies zoals wij dat willen in Noord-Holland."

En dan te bedenken dat instemming van Provinciale Staten een formaliteit leek. De provincie werd een zogeheten verklaring van geen bedenkingen (vvgb) gevraagd omdat windturbines bij de Noorder-IJplas niet in het bestemmingsplan passen. Zo'n vvgb mag alleen worden geweigerd als de ruimtelijke ordening in het geding komt. De Omgevingsdienst - de toezichthouder namens de provincie - zag geen bezwaar, net als Gedeputeerde Staten.

Geen geschikte locatie

De plannen leken te voldoen aan alle eisen en toch nam de politiek het laatste woord: net als de meeste oppositiepartijen kwamen BBB en VVD tot de conclusie dat de Noorder-IJplas geen geschikte locatie is voor windmolens: te dicht bij woonschepen, het groen van de plas en de gemeentegrens. "Ontzettend jammer," zegt Kocken.

Haar partijgenoten in Amsterdam waren intussen in alle staten. Zij leken totaal verrast. Had hun partij hierover dan geen afspraken gemaakt met de coalitiepartners in het provinciebestuur? Kunnen politici botweg een stokje steken voor windmolenplannen die voldoen aan alle vergunningsvoorwaarden? En wat betekent dat voor de zeventien nieuwe windmolens die Amsterdam in totaal wil bouwen? Duurzaamheidswethouder Zita Pels, ook van GroenLinks, noemde het provinciebesluit 'onbehoorlijk en

onbegrijpelijk'.

Kocken was echter niet verrast, zegt ze terugblikkend. "Deze afspraak was er."

In het voorjaar was bij de coalitiebesprekingen die volgden op de glansrijk door BBB gewonnen Provinciale Statenverkiezingen lang gesproken over de windmolenplannen bij de Noorder-IJplas. BBB en VVD waren tegen, GroenLinks en PvdA waren voor. "Daar kwamen we gewoon niet uit."

Afgesproken werd dat alle fracties in de Provinciale Staten hun eigen afweging mochten maken over de plannen. Daarmee was achteraf gezien het lot van de windmolens bezegeld. De oppositie had nog tussenbeide kunnen komen, zegt Kocken, maar ook de Partij voor de Dieren en de SP stemden tegen.

Geruststellende formulering

Voor de initiatiefnemers en de Amsterdamse gemeentepolitiek was de uitkomst een grote verrassing omdat de coalitieafspraken van Gedeputeerde Staten over de Noorder-IJplas niet op papier waren gezet. In het coalitieakkoord stond alleen de geruststellende formulering dat 'de huidige aanpak in het kader van de Regionale Energiestrategieën (RES'en) wordt voortgezet'. Via de RES'en hebben gemeenten, waterschappen en provincies 'zoekgebieden' geselecteerd die geschikt lijken voor zonnepanelen en windturbines.

Heeft GroenLinks dan slecht onderhandeld? Kocken vindt van niet. Bij de onderhandelingen heeft ze voor elkaar gekregen dat de provincie jaarlijks structureel tot 15 miljoen euro te besteden krijgt aan klimaatbeleid. Met het vertrouwen onderling zit het goed. "Er is ook nooit betwist dat er een klimaatprobleem is of dat de provincie daar een taak heeft. Mijn taxatie was: als wij eruit waren gestapt, waren die windmolens er met een andere coalitie ook niet gekomen." Ze erkent wel: "Dit is voor ons het grootste pijnpunt." Blijft de vraag of nieuwe windturbines nog van de grond zullen komen. Initiatiefnemers zullen zich wel drie keer achter de oren krabben voordat ze nog eens komen met windmolenplannen als die elk moment getorpedeerd kunnen worden door Provinciale Staten, zelfs als ze aan alle vergunningsvoorwaarden voldoen.

Kocken hoopt die onzekerheid weg te nemen. De coalitiepartijen hebben in november een verklaring opgesteld waarin ze zich opnieuw scharen achter de RES. Daarin wordt uitdrukkelijk gesteld dat er ruimte blijft voor nieuwe windturbines in Noord-Holland. De strekking, volgens Kocken: "Dat we niet bij elk windmolenproject maar doen waar we zin in hebben."

Intussen doemen er alweer nieuwe belemmeringen voor windmolens op. In het coalitieakkoord én in de verklaring uit november wordt aangestipt dat windmolens op zee en op industrieterreinen de voorkeur hebben. Daarnaast wordt in politiek Den Haag gewerkt aan een afstandsnorm die de plaatsing van windturbines op korte afstand van woningen per definitie onmogelijk maakt.

Toch verwacht Kocken dat windmolenplannen kansrijk blijven. Ook de windturbines bij de Noorder-IJplas waren met wat passen en meten te verenigen met de afstandsnorm. "Als ze in een zoekgebied van de RES liggen en passen binnen onze regels, moeten ze doorgaan en krijgen ze de steun van de coalitie."

Zo is het volgens Kocken afgesproken in de coalitieonderhandelingen: stemmen naar eigen believen over de windturbines aan de Noorder-IJplas was eens, maar nooit weer. "Dit is die ene, wat mij betreft heel zure uitzondering."

Bindende afspraken

Het valt te verwachten dat nieuwe windmolenplannen opnieuw een storm van protest zullen oproepen bij omwonenden en dat BBB en VVD zich daar weer bijzonder van onder de indruk zullen tonen. "Dat kan," zegt Kocken, "maar ze zijn dan wel gebonden aan de afspraken die wij hebben gemaakt. Anders is het ook wel zo simpel dat de coalitie op het spel komt te staan. Die afspraak is er gewoon: dit was de uitzondering. Als je met een opdracht op pad wordt gestuurd, moet je ook kunnen rekenen op steun bij de uitvoering van het akkoord."

De initiatiefnemers van de drie windmolens bij de Noorder-IJplas kunnen het besluit van de provincie nog aanvechten bij de rechter. Binnenkort, als het formele besluit er is, kunnen ze beoordelen hoe kansrijk dat is. Is de ruimtelijke ordening in het geding? "Als provincie kun je niet zeggen: ik vind het stom dus ik ben tegen," aldus Kocken. "Maar ja, wat is een ruimtelijk argument? Dat laat ik graag aan de rechter over."

En dan rest de initiatiefnemers toch nog één geitenpaadje, blijkt aan het eind van het interview. De vraag luidt: kunnen zij ook een windturbine bouwen zonder dat de provincie eraan te pas komt? Kocken schudt het antwoord niet zo uit haar mouw. Lachend: "Stel je voor dat we hier met elkaar de oplossing hebben gevonden."

Per mail komt later het antwoord: ja, het kan. Tot een vermogen van vijf megawatt gaat de gemeente erover. Met één windturbine blijven ze precies binnen deze grens. De initiatiefnemers hebben deze uitweg ook al overwogen, bevestigen zij desgevraagd, maar alleen als terugvaloptie als het aanvechten van het provinciebesluit tot niets leidt. En dan moet eerst nog blijken of de opbrengsten opwegen tegen de kosten.